യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 198

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഭൂയോ നിപുണബോധായ ശൃണു കിംചിദ്രഘൂ+ദ്വഹ .
പുനഃപുനരയത്കഥിതം തദജ്ഞേഽപ്യവതിഷ്ഠതേ .. 1
രാഘവ പ്രഥമം പ്രോക്തം സ്ഥിതിപ്രകരണം മയാ .
യേനേദമിത്ഥമുത്പന്നമിതി വിജ്ഞായതേ ജഗത് .. 2
തതോ ജഗതി ജാതേന പരോപശമശാലിനാ .
ഭവിതവ്യമിതി പ്രോക്തം മയോപശമയുക്തിഭിഃ .. 3
ഉപശാന്തിപ്രകരണേ പ്രോക്തൈരുപശമക്രമൈഃ .
പരമോപശമം ഗത്വാ വസ്തവ്യമിഹ വിജ്വരമ് .. 4
പ്രാപ്തപ്രാപ്യേന തജ്ജ്ഞേന യഥാ സംസാരദൃഷ്ടിഷു .
വിഹർതവ്യം ഹി നഃ കിംചിത്സ്വല്പം ശ്രോതവ്യമസ്തി തേ .. 5
ജന്മ സംപ്രാപ്യ ജഗതി ബാല്യ ഏവ ജഗത്സ്ഥിതിമ് .
യഥാഭൂതാമിമാം ബുദ്ധ്വാ വസ്തവ്യമിഹ വിജ്വരമ് .. 6
സർവസൗഹാർദജനനീം സർവസ്യാശ്വാസകാരിണീമ് .
സമതാമലമാശ്രിത്യ വിഹർതവ്യമിഹാനഘ .. 7
സർവസംപത്തിസുഭഗം സർവസൗഭാഗ്യവർധനമ് .
സമതാസുലതായാസ്തു ഫലം ഭവതി പാവനമ് .. 8
സമതാസുഭഗേഹാനാം കുർവതാം പ്രകൃതം ക്രമമ് .
സർവൈവേയം ജഗല്ലക്ഷ്മീർഭൃത്യതാമേതി രാഘവ .. 9
ന തദാസാദ്യതേ രാജ്യാന്ന കാന്താജനസംഗമാത് .
അനപായി സുഖം സാരം സമത്വാദ്യദവാപ്യതേ .. 10
ദ്വന്ദ്വോപശമസീമാന്തം സംരമ്ഭജ്വരനാശനമ് .
സർവദുഃഖാതപാമ്ഭോദം സമത്വം വിദ്ധി രാഘവ .. 11
മിത്രീഭൂതാഖിലരിപുര്യഥാഭൂതാർഥദർശനഃ .
ദുർലഭോ ജഗതാം മധ്യേ സാമ്യാമൃതമയോ ജനഃ .. 12
പ്രബുദ്ധസ്യ സ്വചിത്തേന്ദോർനിഷ്യന്ദമമൃതാധികമ് .
സാമ്യമാസ്വാദ്യ ജീവന്തി സർവേ വൈ ജനകാദയഃ .. 13
സാമ്യമഭ്യസ്യതോ ജന്തോഃ സ്വദോഷോഽപി ഗുണായതേ .
ദുഃഖം സുഖായതേ നിത്യം മരണം ജീവിതായതേ .. 14
സാമ്യസൗന്ദര്യസുഭഗം വനിതാ മുദിതാദികാഃ .
ആലിങ്ഗന്തി മഹാത്മാനം നിത്യം വ്യസനിതാ ഇവ .. 15
സമഃ സമുദിതോ നിത്യം സമോഽനുദിതധീഃ സദാ .
ന കാശ്ചിദിഹ താഃ സന്തി യാഃ സമസ്യ ഹി നർധയഃ .. 16
സർവകാര്യസമം സാധും പ്രകൃതവ്യവഹാരിണമ് .
ചിന്താമണിമിവോദാരം പ്രവാഞ്ഛന്തി നരാമരാഃ .. 17

സമ്യക്കാരിണമുദ്ദാമമുദിതം സമചേതസമ് .
ന ദഹന്ത്യഗ്നയോ രാമ നാപഃ സിഞ്ചന്തി മാനവമ് .. 18
യദ്യഥാ തത്തഥാ യേന ക്രിയതേ ദൃശ്യതേ തഥാ .
ആനന്ദോദ്വേഗമുക്തേന കസ്തം തോലയിതും ക്ഷമഃ .. 19
മിത്രാണി ബന്ധുരിപവോ രാജാനോ വ്യവഹാരിണഃ .
സമ്യക്കാരിണി തത്ത്വജ്ഞേ വിശ്വസന്തി മഹാധിയഃ .. 20
നാനിഷ്ടാത്പ്രപലായന്തേ നേഷ്ടാദായാന്തി തുഷ്ടതാമ് .
പ്രകൃതക്രമസംപ്രാപ്താസ്തത്ത്വജ്ഞാഃ സമദർശിനഃ .. 21
ത്യക്ത്വാ സർവാനുപാദേയാന്രാമ ഭാവാനനിന്ദിതാൻ .
സമതായാമദുഃഖായാം ദധാനാ വൃത്തിമുത്തമാമ് .. 22
വിഹസന്തി ജഗജ്ജാലം ജീവയന്തി നിരാമയാഃ .
പൂജ്യന്തേ വിബുധൈഃ സർവൈഃ സമതാമുദിതാശയാഃ .. 23
പ്രകൃതക്രമസംപ്രാപ്തം മുഖേന്ദൗ കോപമേവ യഃ .
സമാശയോ ധാരയതി സ്യാത്സൗമ്യാമൃതവജ്ജനഃ .. 24
യത്കരോതി യദശ്നാതി യദാക്രാമതി നിന്ദതി .
സമദൃഷ്ടിസ്തദസ്യേയം സ്തൗതി നിത്യം ജനാവലിഃ .. 25
യച്ഛുഭം വാശുഭം യച്ച യച്ചിരേണ യദദ്യ വാ .
സമദൃഷ്ടികൃതം സമ്യ/ഗഭിനന്ദതി തജ്ജനഃ .. 26
സുഖദുഃഖേഷു ഭീമേഷു സംതതേഷു മഹത്സ്വപി .
മനാഗപി ന വൈരസ്യം പ്രയാന്തി സമദൃഷ്ടയഃ .. 27
ശിബിർഭൂപഃ കപോതായ മാംസമങ്ഗവികർതനമ് .
ദദൗ മുദിതയാ ബുദ്ധ്യാ സമദൃഷ്ടിതയാനയാ .. 28
പ്രാണേഭ്യോഽപി പ്രിയതമാം കാന്താമഗ്രേ വികാലിതാമ് .
ദൃഷ്ട്വാപ്യങ്ഗ മഹീപാലോ ന മുമോഹ സമാശയഃ .. 29
മനോരഥശതപ്രാപ്തം തനയം സമയാ ധിയാ .
രാക്ഷസായ ത്രിഗർതേശോ ദദൗ സ്വപണഹാരിതമ് .. 30
നഗര്യാം ദഹ്യമാനായാം ഭൂഷിതായാം തഥോത്സവേ .
സമ ഏവ മഹീപാലോ ജനകോ ഭൂഭൃതാം വര .. 31
ന്യായതഃ പരിവിക്രീതം സാല്വരാട് സമദർശനഃ .
സ്വമേവ വിചകർതാശു ശിരഃ പദ്മദലം യഥാ .. 39
കുന്ദപ്രകരനിർഭാസം യജ്ഞേ പാണ്ഡുമിവാചലമ് .
ജഹൗ ജരത്തൃണമിവ സൗവീരഃ സമയാ ധിയാ .. 33
സമയൈവ ധിയാ നിത്യം നിജമഭ്യാഹരൻക്രമമ് .
മാതങ്ഗഃ കുണ്ഡപോ നാമ പ്രാപ വൈമാനികസ്ഥിതിമ് .. 34
സർവഭൂതക്ഷയകരീം സാമ്യാഭ്യാസേന ഭൂരിണാ .
തത്യാജ രാക്ഷസീം വൃത്തിം കദമ്ബവനരാക്ഷസഃ .. 35
ബാലചന്ദ്രാഭിജാതോഽപി സമബുദ്ധിതയാ ജഡഃ .
ഗുഡമോദകവന്ന്യായപ്രാപ്തമഗ്നിമഭക്ഷയത് .. 36
സമബുദ്ധിതയാ ക്രൂരവ്യവഹാരപരോഽപി സൻ .
ധർമവ്യാധസ്തനും ത്യക്ത്വാ ജഗാമ പരമം പദമ് .. 37

നന്ദനോദ്യാനസംസ്ഥോഽപി പുരുഷോഽപി കപർദനഃ .
ലുലുഭേ ന സുരസ്ത്രീഷു നൂനം പ്രണയിനീഷ്വപി .. 38
സമചിത്തതയാഽസ്പന്ദഃ കരഞ്ജഗഹനേഷ്വപി .
വിന്ധ്യകാന്താരകച്ഛേഷു രാജ്യം ത്യക്ത്വാവസച്ചിരമ് ..39
ഋഷയോ മുനയശ്ചൈവ യേ സിദ്ധാഃ സുരപൂജിതാഃ .
സമദൃഷ്ടിതയോദ്വിഗ്നാ ന തേ താസു+ വ്രതർ/ധിഷു .. 40
രാജാനഃ പ്രാകൃതാശ്ചൈവ ധർമവ്യാധാദയോഽപരേ .
സമദൃഷ്ടിപദാഭ്യാസാന്മഹതാം പൂജ്യതാം ഗതാഃ .. 41
ഇഹാമുത്ര ച സിദ്ധ്യർഥേ പുരുഷാർഥപ്രവൃത്തയേ .
സമദൃഷ്ടിതയാ നിത്യം വിചരന്തി സുബുദ്ധയഃ .. 42
അഭിവാഞ്ഛേന്ന മരണമഭിവാഞ്ഛേന്ന ജീവിതമ് .
യഥാപ്രാപ്തസമാചാരോ വിചരേദവിഹിംസകഃ .. 43

സമകലിതഗുണാഗുണൈകഭാവഃ
സമസുഖദുഃഖപരാവരോ വിലാസീ .
പ്രവിചരതി സമാവമാനമാനഃ
പ്രകൃതവരവ്യവഹാരപൂതമൂർതിഃ .. 44

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ സമ-ദൃഷ്ടി+പ്രശംസാ നാമാഷ്ട/നവ+ത്യധിക-ശതതമഃ സർഗഃ .. 198 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
10.11.2024